Introducció a l'Econometria
Capítol 5

Ezequiel Uriel Jiménez
Universitat de València

València, 2019

5 Anàlisi de regressió múltiple amb informació qualitativa

5.1 Introducció d'informació qualitativa en els models economètrics

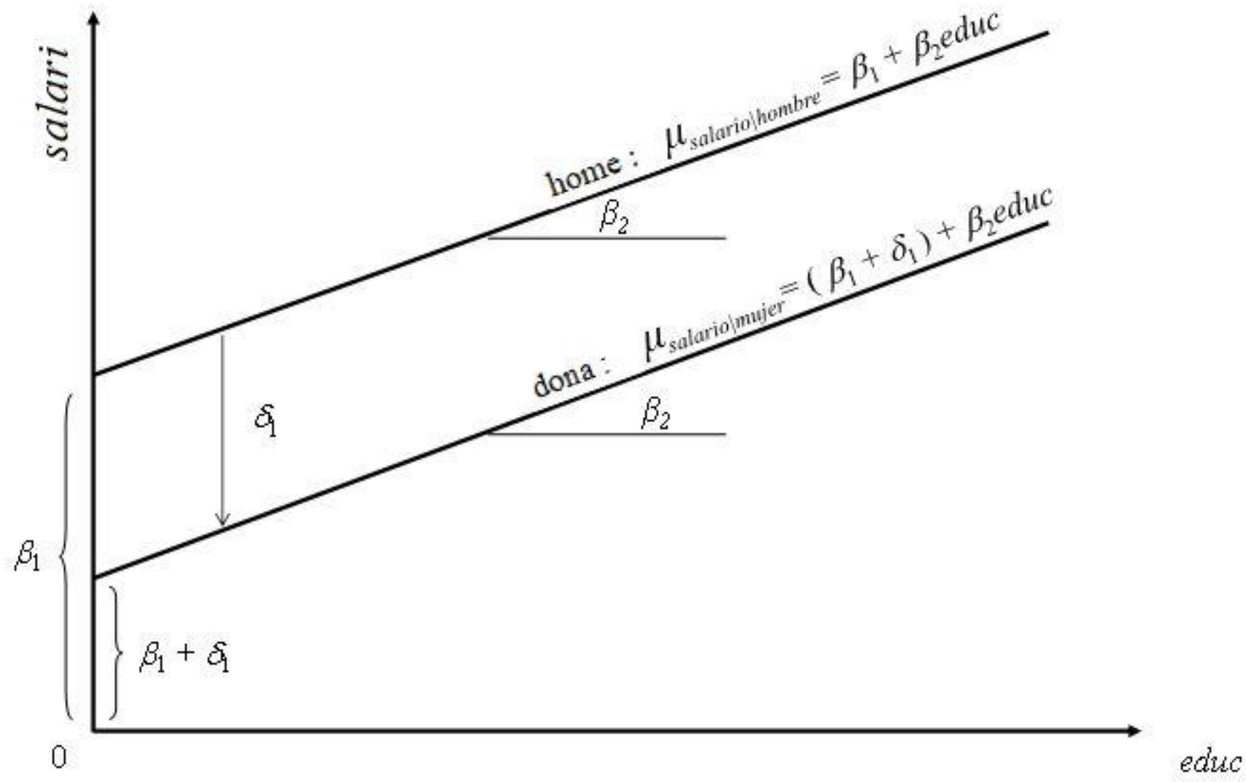

FIGURA 5.1. Mateix pendent, terme independent diferent.

5.2 Una sola variable fictícia independent

EXEMPLE 5.1 Existeix discriminació salarial per a la dona a Espanya? (fitxer *wage02sp*)

$$\ln(wage) = \beta_1 + \delta_1\, female + \beta_2 educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.026)}{1.731} - \underset{(0.022)}{0.307}\ female + \underset{(0.0025)}{0.0548}\, educ$$

$$SQR = 393 \quad R^2 = 0.243 \quad n = 2000$$

$$H_0 : \delta_1 = 0$$
$$H_1 : \delta_1 < 0$$

$$t = \frac{-0.3070}{0.0216} = -14.26$$

La diferència percentual en el salari per hora entre homes i dones és

$$= \ 100 \times (e^{0.307} - 1) = 35.9\%$$

5.2 Una sola variable fictícia independent

EXEMPLE 5.2 Anàlisi de la relació entre la capitalització de mercat i el valor comptable: el paper de l'IBEX-35 (fitxer *bolmad11*)

$$\ln(marketcap) = \beta_1 + \delta_1 ibex35 + \beta_2 \ln(bookvalue) + u$$

$$\ln(marketcap) = \underset{(0.243)}{1.784} + \underset{(0.179)}{0.690}\, ibex35 + \underset{(0.037)}{0.675} \ln(bookvalue)$$

$$SQR = 35.672 \quad R^2 = 0.893 \quad n = 92$$

$$H_0 : \delta_1 = 0$$
$$H_1 : \delta_1 > 0$$

$$t = \frac{0.690}{0.179} = 3.85$$

Diferència percentual= $100 \times (e^{0.690} - 1) = 99.4\%$

$$H_0 : \beta_2 = 0$$
$$H_1 : \beta_2 \neq 0$$

$$t = \frac{0.675}{0.037} = 18$$

5.2 Una sola variable fictícia independent

EXEMPLE 5.3 Gasten més en peix les persones que viuen en zones urbanes que les que viuen en zones rurals? (fitxer *demand*)

$$\ln(fish) = \beta_1 + \delta_1 urban + \beta_2 \ln(inc) + u$$

$$\ln(fish) = \underset{(0.511)}{-6.375} + \underset{(0.055)}{0.140} urban + \underset{(0.070)}{1.313} \ln(inc)$$

$$SCR = 1.131 \quad R^2 = 0.904 \quad n = 40$$

$$H_0 : \delta_1 = 0$$
$$H_1 : \delta_1 > 0$$

$$t = \frac{0.140}{0.055} = 2.55$$

5.3 Categories múltiples per a un atribut

El parany de les variables fictícies

Exemple

$$\ln(wage) = \beta_1 + \theta_0 small + \theta_1 medium + \theta_2 large + \beta_2 educ + u$$

$$\mathbf{X} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 & educ_1 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & educ_2 \\ 1 & 0 & 1 & 0 & educ_3 \\ 1 & 0 & 1 & 0 & educ_4 \\ 1 & 0 & 0 & 1 & educ_5 \\ 1 & 0 & 0 & 1 & educ_6 \end{bmatrix}$$

Solució:

$$\ln(wage) = \beta_1 + \theta_1 medium + \theta_2 large + \beta_2 educ + u$$

$$\ln(wage) = \theta_0 small + \theta_1 medium + \theta_2 large + \beta_2 educ + u$$

5.3 Categories múltiples per a un atribut

EXEMPLE 5.4 Influeix la mida de l'empresa en la determinació dels salaris? (fitxer *wage02sp*)

$$\ln(wage) = \beta_1 + \theta_1 medium + \theta_2 large + \beta_2 educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.027)}{1.566} + \underset{(0.025)}{0.281} medium + \underset{(0.024)}{0.162} large + \underset{(0.0025)}{0.0480} educ$$

$$SQR = 406 \quad R^2 = 0.218 \quad n = 2000$$

$$H_0 : \theta_1 = \theta_2 = 0$$

$$H_1 : H_0 \text{ no és certa}$$

$$\ln(wage) = \beta_1 + \beta_2 educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.026)}{1.657} + \underset{(0.0026)}{0.0525} educ$$

$$SQR = 433 \quad R^2 = 0.166 \quad n = 2000$$

$$F = \frac{\left[SQR_R - SQR_{NR}\right]/q}{SQR_{NR}/(n-k)} = \frac{\left[433 - 406\right]/2}{406/(2000-4)} = 66.4$$

5.3 Categories múltiples per a un atribut

EXEMPLE 5.5 En el cas de Lydia E. Pinkham, són significatives les variables temporals fictícies de forma individual i conjunta? (fitxer *pinkham*)

$$sales_t = \beta_1 + \beta_2 advexp_t + \beta_3 sales_{t-1} + \beta_4 d1_t + \beta_5 d2_t + \beta_6 d3_t + u_t$$

$$sales_t = \underset{(96.3)}{254.6} + \underset{(0.136)}{0.5345}\, advexp_t + \underset{(0.0814)}{0.6073}\, sales_{t-1} - \underset{(89)}{133.35}\, d1_t + \underset{(67)}{216.84}\, d2_t - \underset{(67)}{202.50}\, d3t$$

$$R^2 = 0.929 \quad n = 53$$

$$\begin{cases} H_0 : \theta_i = 0 \\ H_1 : \theta_i \neq 0 \end{cases} \qquad i = 1, 2, 3$$

$$t_{\hat{\theta}_1} = \frac{-133.35}{89} = -1.50 \qquad t_{\hat{\theta}_2} = \frac{216.84}{67} = 3.22 \qquad t_{\hat{\theta}_3} = \frac{-202.50}{67} = -3.02$$

$$\begin{cases} H_0 : \theta_1 = \theta_2 = \theta_3 = 0 \\ H_1 : H_0 \text{ no és certa} \end{cases}$$

$$F = \frac{(R_{NR}^2 - R_R^2)/q}{(1 - R_{NR}^2)/(n-k)} = \frac{(0.9290 - 0.8770)/3}{(1 - 0.9290)/(53-6)} = 11.47$$

EXEMPLE 5.6 La influència de gènere i durada de la jornada de treball en la determinació dels salaris (fitxer *wage06sp*)

$$\ln(wage) = \beta_1 + \delta_1 female + \phi_1 partime + \beta_2 educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.026)}{2.006} - \underset{(0.021)}{0.233}\, female - \underset{(0.027)}{0.087}\, partime + \underset{(0.0023)}{0.0531} educ$$

$$SQR = 365 \quad R^2 = 0.235 \quad n = 2000$$

EXEMPLE 5.7 Anàlisi de l'absentisme laboral a l'empresa Buenosaires (fitxer *absent*)

$$absent = \beta_1 + \delta_1 bluecoll + \phi_1 male + \beta_2 age + \beta_3 tenure + \beta_4 wage + u$$

$$absent = \underset{(1.640)}{12.444} + \underset{(0.669)}{0.968} bluecoll + \underset{(0.712)}{2.049} male - \underset{(0.047)}{0.037} age - \underset{(0.065)}{0.151} tenure - \underset{(0.007)}{0.044} wage$$

$$SQR = 161.95 \quad R^2 = 0.760 \quad n = 48$$

$$H_0: \delta_1 = 0 \qquad H_1: \delta_1 \neq 0$$

$$H_0: \delta_1 = 0 \qquad H_1: \delta_1 > 0$$

$$t = \frac{0.968}{0.669} = 1.45$$

$$H_0: \varphi_1 = 0 \qquad H_1: \varphi_1 \neq 0$$

$$t = \frac{2.049}{0.712} = 2.88$$

EXEMPLE 5.8 Mida de l'empresa i gènere en la determinació del salari (fitxer *wage02sp*)

$$\ln(wage) = \beta_1 + \delta_1 female + \theta_1 medium + \theta_2 large + \beta_2 educ + u$$

$$H_0 : \delta_1 = \theta_1 = \theta_2 = 0$$
$$H_1 : H_0 \text{ no és certa}$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.026)}{1.639} - \underset{(0.021)}{0.327}\, female + \underset{(0.023)}{0.308}\, medium + \underset{(0.023)}{0.168}\, large + \underset{(0.0024)}{0.0499}\, educ$$
$$SQR = 361 \quad R^2 = 0.305 \quad n = 2000$$

$$F = \frac{\left[SQR_R - SQR_{NR}\right]/q}{SQR_{NR}/(n-k)} = \frac{\left[433-361\right]/3}{361/(2000-5)} = 133$$

5.5 Les interaccions que impliquen variables fictícies

EXEMPLE 5.9 És la interacció entre les dones i el treball a temps parcial significativa? (fitxer *wage06sp*)

$$\ln(wage) = \beta_1 + \delta_1 female + \phi_1 partime + \varphi_1 female \times partime + \beta_2 educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.026)}{2.007} - \underset{(0.022)}{0.259}\ female - \underset{(0.047)}{0.198}\ partime + \underset{(0.058)}{0.167}\ female \times partime + \underset{(0.0024)}{0.0538} educ$$

$$SQR = 363 \quad R^2 = 0.238 \quad n = 2000$$

$$H_0 : \varphi_1 = 0 \qquad H_1 : \varphi_1 \neq 0$$

$$t = \frac{0.167}{0.058} = 2.89$$

5.5 Les interaccions que impliquenn variables fictícies

EXEMPLE 5.10 Discriminen les empreses xicotetes a les dones més, o menys, que les empreses grans? (fitxer *wage02sp*)

$$\ln(wage) = \beta_1 + \delta_1 \, female + \theta_1 medium + \theta_2 large$$
$$+ \varphi_1 \, female \times medium + \varphi_2 \, female \times large + \beta_2 educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.027)}{1.624} - \underset{(0.034)}{0.262} \; female + \underset{(0.028)}{0.361} medium + \underset{(0.027)}{0.179} large$$
$$- \underset{(0.050)}{0.159} \; female \times medium - \underset{(0.051)}{0.043} \; female \times large + \underset{(0.0024)}{0.0497} educ$$
$$SQR = 359 \quad R^2 = 0.308 \quad n = 2000$$

$$H_0 : \varphi_1 = \varphi_2 = 0$$
$$H_1 : H_0 \text{ no és certa}$$

$$F = \frac{\left[SQR_R - SQR_{NR}\right]/q}{SQR_{NR}/(n-k)} = \frac{\left[361 - 359\right]/2}{359/(2000-7)} = 5.55$$

5.5 Les interaccions que impliquen variables fictícies

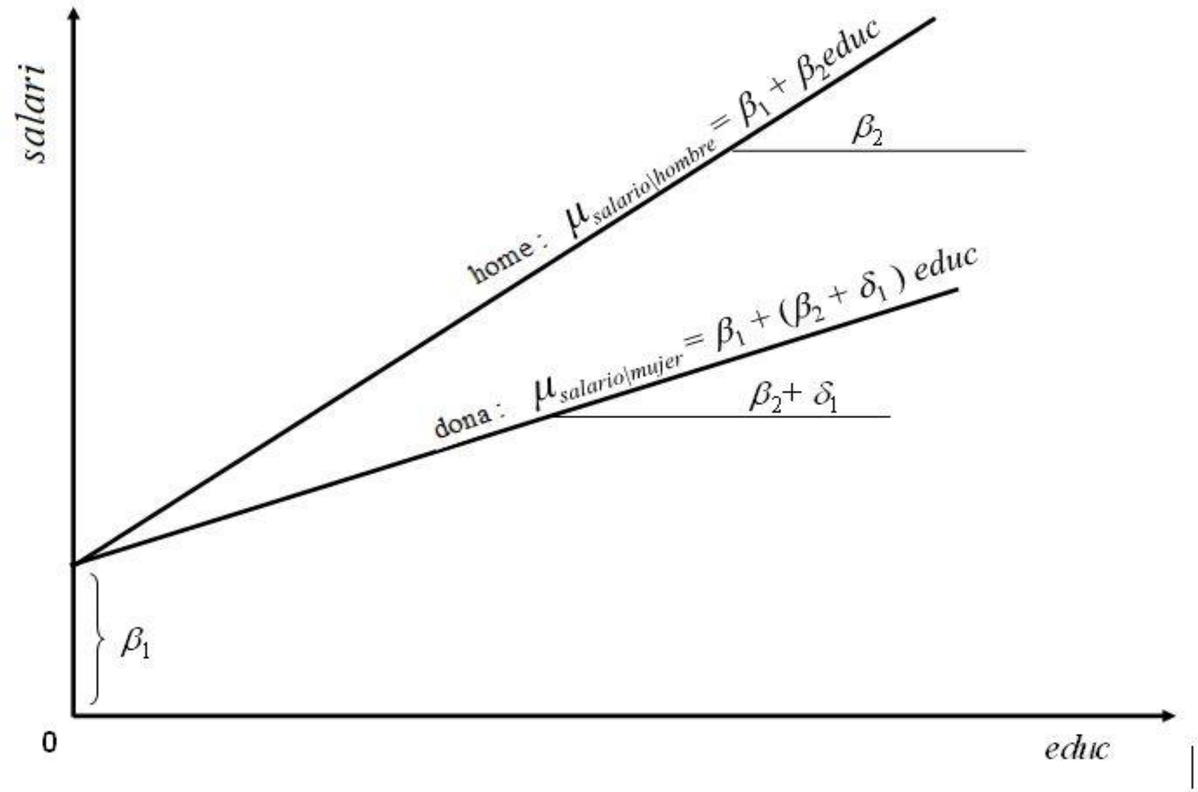

FIGURA 5.2. Diferent pendent, mateix terme independent.

5.5 Les interaccions que impliquen variables fictícies

EXEMPLE 5.11 És el rendiment de l'educació per als homes més que per a les dones? (fitxer *wage02sp*)

$$wage = \beta_1 + \beta_2 educ + \delta_1 female \times educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.025)}{1.640} + \underset{(0.0026)}{0.0632}\, educ - \underset{(0.0021)}{0.0274}\, educ \times female$$

$$SQR = 400 \quad R^2 = 0.229 \quad n = 2000$$

$$H_0 : \delta_1 = 0$$
$$H_1 : \delta_1 < 0$$

$$t = -\frac{0.0274}{0.0021} = -12.81$$

5.6 Contrast de canvi estructural

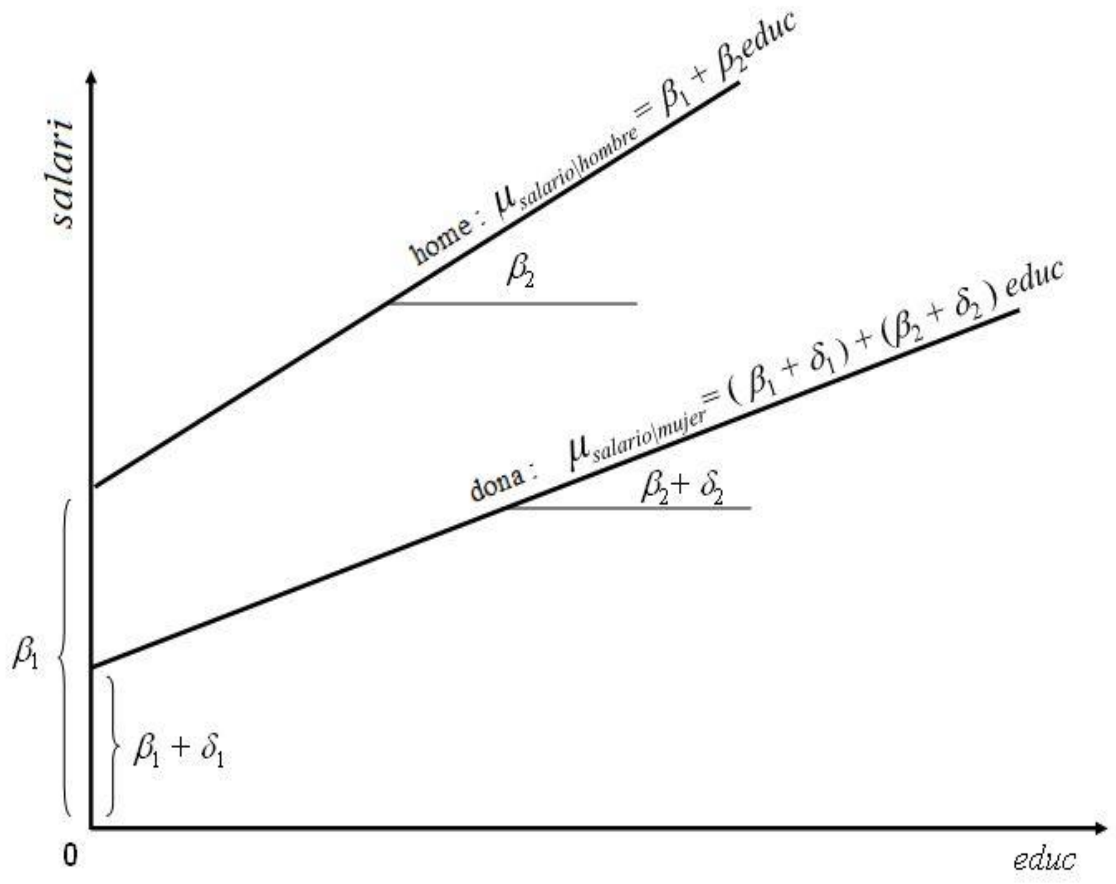

FIGURA 5. 3. Pendent diferent, diferent terme independent.

5.6 Contrast de canvi estructural

EXEMPLE 5.12 És l'equació de salaris vàlida tant per a homes com per a dones? (fitxer *wage02sp*)

$$wage = \beta_1 + \delta_1\, female + \beta_2 educ + \delta_2\, female \times educ + u$$

$$H_0 : \delta_1 = \delta_2 = 0$$
$$H_1 : H_0 \text{ no és certa}$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.030)}{1.739} - \underset{(0.0546)}{0.3319}\, female + \underset{(0.0030)}{0.0539}\, educ - \underset{(0.0054)}{0.0027}\, educ \times female$$

$$SQR = 393 \quad R^2 = 0.243 \quad n = 2000$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.026)}{1.657} + \underset{(0.0026)}{0.0525}\, educ$$

$$SQR = 433 \quad R^2 = 0.166 \quad n = 2000$$

$$F = \frac{\left[SQR_R - SQR_{NR}\right]/q}{SQR_{NR}/(n-k)} = \frac{\left[433-393\right]/2}{393/(2000-4)} = 102$$

5.6 Contrast de canvi estructural

EXEMPLE 5.13 Tenen els consumidors urbans el mateix patró de comportament que els rurals pel que fa a la despesa en peix? (fitxer *demand*)

$$\ln(fish) = \beta_1 + \delta_1 urban + \beta_2 \ln(inc) + \delta_2 \ln(inc) \times urban + u$$

$$H_0 : \delta_1 = \delta_2 = 0$$
$$H_1 : H_0 \text{ no és certa}$$

$$\ln(fish) = \beta_1 + \beta_2 \ln(inc) + u$$

$$\ln(fish) = \underset{(0.627)}{-6.551} + \underset{(1.095)}{0.678}\, urban + \underset{(0.087)}{1.337} \ln(inc) - \underset{(0.152)}{0.075} \ln(inc) \times urban$$
$$SQR = 1.123 \quad R^2 = 0.904 \quad n = 40$$

$$\ln(fish) = \underset{(0.542)}{-6.224} + \underset{(0.075)}{1.302} \ln(inc)$$
$$SQR = 1.325 \quad R^2 = 0.887 \quad n = 40$$

$$F = \frac{\left[SQR_R - SQR_{NR}\right]/q}{SQR_{NR}/(n-k)} = \frac{\left[1.325 - 1.123\right]/2}{1.123/(40-4)} = 3.24$$

5.6 Contrast de canvi estructural

EXEMPLE 5.14 Ha canviat l'estructura productiva de les regions espanyoles? (fitxer *prodsp*)

$$\ln(q) = \gamma_1 + \alpha_1 \ln(k) + \beta_1 \ln(l) + \gamma_2 y2008 + \alpha_2 y2008 \times \ln(k) + \beta_2 y2008 \times \ln(l) + u$$

$$\varepsilon_{Q/K(1995)} = \frac{\partial \ln(Q)}{\partial \ln(K)} = \alpha_1 \qquad \varepsilon_{Q/K(2008)} = \frac{\partial \ln(Q)}{\partial \ln(K)} = \alpha_1 + \alpha_2$$

$$\varepsilon_{Q/K(1995)} = \frac{\partial \ln(L)}{\partial \ln(K)} = \beta_1 \qquad \varepsilon_{Q/K(2008)} = \frac{\partial \ln(L)}{\partial \ln(K)} = \beta_1 + \beta_2$$

$$PEF(1995) = \gamma_1 \qquad PEF(2008) = \gamma_1 + \gamma_2$$

$$H_0 : \gamma_2 = \alpha_2 = \beta_2 \qquad H_1 : H_0 \text{ no és certa}$$

$$\ln(q) = \gamma_1 + \alpha_1 \ln(k) + \beta_1 \ln(l) + u$$

$$\text{Model no restringit : } \ln(gva) = \underset{(0.916)}{0.0559} + \underset{(0.185)}{0.6743} \ln(captot) + \underset{(0.185)}{0.3291} \ln(labour)$$

$$- \underset{(2.32)}{0.1088}\, y2008 + \underset{(0.419)}{0.0154}\, y2008 \times \ln(captot) - \underset{(0.418)}{0.0094}\, y2008 \times \ln(labour)$$

$$R^2 = 0.99394 \quad n = 34$$

$$\text{Model restringit } \ln(gva) = -\underset{(0.200)}{0.0690} + \underset{(0.036)}{0.6959} \ln(captot) + \underset{(0.042)}{0.311} \ln(labour) \qquad R^2 = 0.99392 \quad n = 34$$

$$F = \frac{(R_{NR}^2 - R_R^2)/q}{(1 - R_{NR}^2)/(n-k)} = \frac{(0.99394 - 0.99392)/3}{(1 - 0.99394)/(34-6)} = 0.0308$$

5.6 Contrast de canvi estructural

EXEMPLE 5.15 Una altra forma d'abordar la qüestió de la determinació dels salaris per criteri de gènere (fitxer *wage02sp*)

Ecuació per a la dona

$$\ln(wage) = \beta_{11} + \beta_{21} educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.042)}{1.407} + \underset{(0.0041)}{0.0566}\, educ$$

$$SQR = 104 \quad R^2 = 0.236 \quad n = 617$$

Ecuació per a l'home

$$\ln(wage) = \beta_{12} + \beta_{22} educ + u$$

$$\ln(wage) = \underset{(0.031)}{1.739} + \underset{(0.0032)}{0.0539}\, educ$$

$$SQR = 289 \quad R^2 = 0.175 \quad n = 1383$$

$$F = \frac{\left[SQR_P - (SQR_F + SQR_M)\right]/k}{SQR_F + SQR_M)/(n-2k)} = \frac{\left[433-(104+289)\right]/2}{(104+289)/(2000-2\times 2)} = 102$$

L'estadístic *F* ha de ser, i ho és, igual al de l'Exemple 5.12.

5.6 Contrast de canvi estructural

EXEMPLE 5.16 El model de determinació dels salaris és el mateix per a diferents mides d'empresa? (fitxer *wage02sp*)

$$\begin{aligned} xicoteta &: \ln(wage) = \beta_{11} + \delta_{11}\, female + \beta_{21} edu + u \\ mitjana &: \ln(wage) = \beta_{12} + \delta_{12}\, female + \beta_{22} edu + u \\ gran &: \ln(wage) = \beta_{13} + \delta_{13}\, female + \beta_{23} edu + u \end{aligned}$$

$$H_0 : \begin{cases} \beta_{11} = \beta_{12} = \beta_{13} \\ \delta_{11} = \delta_{12} = \delta_{13} \\ \beta_{21} = \beta_{22} = \beta_{23} \end{cases} \qquad H_1 : \text{No } H_0$$

$$xicoteta \quad \widehat{\ln(wage)} = \underset{(0.034)}{1.706} - \underset{(0.031)}{0.249}\, female + \underset{(0.0038)}{0.0396}\, educ \qquad SQR = 121 \quad R^2 = 0.160 \quad n = 801$$

$$mitjana \quad \widehat{\ln(wage)} = \underset{(0.051)}{1.934} - \underset{(0.039)}{0.422}\, female + \underset{(0.0046)}{0.0548}\, educ \qquad SQR = 123 \quad R^2 = 0.302 \quad n = 590$$

$$gran \quad \widehat{\ln(wage)} = \underset{(0.046)}{1.749} - \underset{(0.039)}{0.303}\, female + \underset{(0.0044)}{0.0554}\, educ \qquad SQR = 114 \quad R^2 = 0.273 \quad n = 609$$

$$F = \frac{\left[SQR_P - (SQR_S + SQR_M + SQR_L)\right]/2k}{(SQR_S + SQR_M + SQR_L)/(n-3k)} = \frac{\left[393 - (121 + 123 + 114)\right]/6}{(121 + 123 + 114)/(2000 - 3 \times 3)} = 32.5$$

5.6 Contrast de canvi estructural

EXEMPLE 5.17 És el model Pinkham vàlid per als quatre períodes? (fitxer *pinkham*)

1907-1914 $sales_t = \beta_{11} + \beta_{21} advexp_t + \beta_{31}\, sales_{t-1} + u_t$

1915-1925 $sales_t = \beta_{12} + \beta_{22} advexp_t + \beta_{32}\, sales_{t-1} + u_t$

1926-1940 $sales_t = \beta_{13} + \beta_{23} advexp_t + \beta_{33}\, sales_{t-1} + u_t$

1941-1960 $sales_t = \beta_{14} + \beta_{24} advexp_t + \beta_{34}\, sales_{t-1} + u_t$

$$H_0 : \begin{cases} \beta_{11} = \beta_{12} = \beta_{13} = \beta_{14} \\ \beta_{21} = \beta_{22} = \beta_{23} = \beta_{24} \\ \beta_{31} = \beta_{32} = \beta_{33} = \beta_{34} \end{cases} \qquad H_1 : \text{No } H_0$$

$$sales_t = \beta_1 + \beta_2 advexp_t + \beta_3 sales_{t-1} + u_t$$

1907-1914 $\widehat{sales}_t = \underset{(603)}{64.84} + \underset{(1.025)}{0.9149}\, advexp + \underset{(0.425)}{0.4630}\, sales_{t-1}$ $SCR = 36017$ $n = 7$

1915-1925 $\widehat{sales}_t = \underset{(190)}{221.5} + \underset{(0.557)}{0.1279}\, advexp + \underset{(0.300)}{0.9319}\, sales_{t-1}$ $SCR = 400605$ $n = 11$

1926-1940 $\widehat{sales}_t = \underset{(112)}{446.8} + \underset{(0.115)}{0.4638}\, advexp + \underset{(0.0827)}{0.4445}\, sales_{t-1}$ $SCR = 201614$ $n = 15$

1941-1960 $\widehat{sales}_t = \underset{(134)}{-182.4} + \underset{(0.241)}{1.6753}\, advexp + \underset{(0.111)}{0.3042}\, sales_{t-1}$ $SCR = 187332$ $n = 20$

$$\widehat{sales}_t = \underset{(95.7)}{138.7} + \underset{(0.156)}{0.3288}\, advexp + \underset{(0.0915)}{0.7593}\, sales_{t-1} \qquad SCR = 2527215 \quad n = 53$$

$$F = \frac{\left[SQR_P - (SQR_1 + SQR_2 + SQR_3 + SQR_4)\right]/3k}{(SQR_1 + SQR_2 + SQR_3 + SQR_4)/(n-4k)}$$

$$= \frac{\left[2527215 - (36017 + 400605 + 201614 + 187332)\right]/9}{(36017 + 400605 + 201614 + 187332)/(53 - 4\times 3)} = 9.16$$